

पठतु संस्कृतम्
शिक्षा

जूलै २३, २०२२

पाठः - १०

अङ्काः १००

1) आवरणे दत्तानां शब्दानां सति-सप्तमीरूपं लिखत (१०)

- a. यदा बालिकाः क्रीडन्त्यः आसन् तदा महान् शब्दः अभवत् ।
- b. यदा नक्षत्राणि प्रकाशमानानि तदा रात्रिः शोभते ।
- c. यदा चोरः धावन् आसीत् तदा आरक्षकः तम् अनुसृतवान् ।
- d. यदा वानराः फलानि खादन्तः आसन् तदा उद्यानपालकः तत्र आगतः ।
- e. यदा प्रह्लादः पर्वतात् क्षिप्तः तदा विष्णुः तं रक्षितवान् ।
- f. यदा बान्धवाः आगताः तदा वयं सन्तुष्टाः ।
- g. यदा पुष्पाणि विकसितानि तदा भ्रमराः समायान्ति ।
- h. यदा गजेन्द्रः नद्यां अवतीर्णः तदा मकरः तस्य पादं गृहीतवान् ।
- i. यदा सर्वे भोजनं समापितवन्तः तदा अहं गृहं प्राप्तवान् ।
- j. यदा माद्री प्रार्थितवती तदा कुन्ती तस्याः मन्त्रोपदेशं कृतवती ।

2) सति-सप्तमीरूपं लिखत । (१०)

- a. सिंहः गर्जन्
- b. माता कथयन्ती
- c. मित्रं प्रार्थयमानम्
- d. पर्णं पतत्
- e. नदी प्रवहन्ती
- f. शिशुः वर्धमानः
- g. कविः रचयन्
- h. पार्वती प्राप्ता
- i. बालिका पठितवती
- j. अमात्यः नीतवान्

3) सन्धिं कृत्वा नाम लिखत (२०)

- a. तरुणः + इव
- b. तद् + शिवः
- c. बुद्धिः + एका
- d. जगद् + हिताय
- e. यः + टीकते
- f. षट् + मुखः
- g. भावयन्तः + श्रेयः
- h. हसन् + आह
- i. दिक् + मूढः
- j. धर्म + चर

4) सन्धि-विच्छेदनं कृत्वा नाम लिखत (२०)

- a. अब्धिः
- b. तज्ज्ञात्वा
- c. अहं प्रातः
- d. पितुराज्ञाम्
- e. कुर्वन्नेव
- f. कन्याष्णोडश
- g. सत्कीर्तिः
- h. संल्लापः
- i. तन्नाम
- j. एतद्धि

5) कृदन्त / लकार रूपं लिखत (१०)

धातुः	कृदन्तः / लकारः	
नी	तव्यत्	
पा	क्तवतु (स्त्री)	
दृश्	कर्मणि लट्	
भाष्	लृट्	
स्था	शतृ (न)	
दा	तुमुन्	
कृ	अनीयर्	
कम्प्	शानच् (पु)	
नम्	क्त (न)	
गम	क्त्वा	

6) सूक्तेः अर्थः लिखत । (३)

उत्तिष्ठत जाग्रत प्राप्य वरान्निबोधत ।

7) प्रहेलिकायाः अर्थम् उत्तरं च लिखत । (३)

का कान्ता कालियारातेः पुनरर्थं किमव्ययम् ।
किं वन्द्यं सर्वदेवानां फलेषु किमु सुन्दरम् ॥

8) सुभषितस्य सन्धिच्छेदं तात्पर्यम् च लिखत । (४)

दिनयामिन्यौ सायं प्रातः
शिशिरवसन्तौ पुनरायातः।
कालः क्रीडति गच्छत्यायुः
तदपि न मुञ्चत्याशावायुः॥

9) श्लोकस्य पदविभागः अन्वयं तात्पर्यं च लिखत । (५)

अहो बत महत्पापं कर्तुं व्यवसिता वयम् ।
यद्राज्यसुखलोभेन हन्तुं स्वजनमुद्यताः ॥

10) एकवाक्येन उत्तरं लिखत (७)

- शिवः अर्जुनस्य समीपे आदौ कं प्रेषितवान्?
- कस्य अपहरणं न कर्तव्यम् इति वनेचरः उक्तवान् ?
- शिवः युद्धार्थं कं कं प्रेषितवान्?
- शिवः किमर्थं कुपितः?
- शिवः किम् अस्त्रम् अर्जुनाय दत्तवान्?
- अर्जुनः किं नाम अस्त्रं प्रयुक्तवान्?
- “किरातार्जुनीयम्” काव्यस्य लेखकः क?

11) लौकिकन्यायं विवृणुत (३)

बकबन्धप्रयासन्यायः

12) संसन्दर्भम् व्याख्यात (५)

अयं ममैव बाणः